EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 24.4.2008
COM(2008) 224 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAI

Gada pārskats par Eiropas Attīstības fonda (EAF) finanšu pārvaldību 2007. gadā

{SEC(2008)518}

SATURS

1. Ievads ... 3

2. Nozīmīgi notikumi 2007. gadā ... 3

3. Svarīgākie notikumi ... 4

4. 7. – 9. EAF Finansiālais stāvoklis, 2007. gada beigas ... 4

5. Ākk programmu savlaicīga un efektīva izpilde: mērķi un rezultāti 2007. gadā ... 5

5.1. Programmu kvalitātes, ietekmes un ilgtspējības palielināšana ... 5

5.2. Atbalsta ātrāka sniegšana ... 8

5.2.1. Vispārējo neizlietoto piešķīrumu stabilitātes saglabāšana ... 10

5.2.2. Saistību vienmērīgs sadalījums visa gada garumā (izvairīšanās no „atlikumiem" gada beigās) ... 11

5.2.3. Stabex ... 11

5.3. Darbību koordinēšana un saskaņošana ar citiem līdzekļu devējiem ... 12

5.4. Efektīvas kontroles vides un uzskaitāmības nodrošināšana ... 13

5.5. Aktīvas personālpolitikas īstenošana un iekšējo procesu uzlabošana ... 15

1. IEVADS

Ar šo ziņojumu izpilda 9. Eiropas Attīstības fonda (EFA) Finanšu regulas[1] 96. panta 2. punktā un 102. panta otrajā teikumā noteikto prasību par to, ka Komisijai katru gadu ir jāsniedz ziņojums par EAF finanšu pārvaldību.

EuropeAid darbības mērķu aprakstam un ESAO-AAK pārskatā izmantotie skaitļi neietver saistību atcelšanu un iekasēšanas rīkojumus, tāpēc tie ir bruto, nevis neto rādītāji. Tāpat šajā iedaļā un pielikumā minētie skaitļi ir bruto rādītāji, ja vien nav noteikts citādi.

2. NOZĪMĪGI NOTIKUMI 2007. GADĀ

EuropaAid veiktajai EAF pārvaldībai 2007. gadam bija īpaša nozīme, jo tā darbību galvenokārt ietekmēja nepieciešamība piešķirt visus 9. EAF resursus līdz 2007. gada beigām.

Padome 2005. gada maijā noteica, ka 9. EAF līdzekļu piešķiršanas termiņš ir 2007. gada 31. decembris. Šis lēmums ir zināms kā „darbības beigšanas klauzula”[2]. Izņēmumi tika paredzēti attiecībā uz *Stabex* un atbalsta izdevumiem[3].

ĀKK un ES Ministru padome 2007. gada maijā nolēma piešķirt daļu no 9. EAF budžeta rezerves, kas sākotnēji bija paredzēta ilgtermiņa attīstībai, konsolidētajiem B budžetiem, iekšējām ĀKK *FLEX* programmām, Āfrikas Miera mehānismam un Infrastruktūras ieguldījumu fondam.

Padome 2007. gada novembrī atļāva turpmākus pagarinājumus finansēšanas lēmumu termiņiem saistībā ar Francijas AZT vienotajiem programmdokumentiem un EAF procentu likmēm[4].

Komisija 2007. gadā pieņēma lēmumus saistībā 9. EAF beigu pārskatiem un aicināja *EuropaAid* īstenot atkārtotas korekcijas valstu, reģionu un nozaru piešķīrumiem.

Komisija spēja izpildīt visus darbības beigšanas klauzulas nosacījumus, jo īpaši:

(1) atceļot saistības par visiem nevajadzīgajiem līdzekļiem līdz 2007. gada marta beigām, lai šie līdzekļi līdz gada beigām būtu pieejami citām saistībām;

(2) līdz 2007. gada jūlija beigām iesniedzot visas A budžeta valstu un reģionālo piešķīrumu programmas, lai saņemtu EAF komitejas atzinumu;

---

1 OV L 83, 1.4.2003., 1. lpp.
2 Lēmums 2005/446/EK, OV L 247, 18.6.2005., 19. lpp.
3 I.b pielikums, kas iekļauts pielikumā ĀKK un EK Ministru padomes Lēmumam Nr. 1/2006 (OV L 247, 9.9.2006., 22. lpp.).
4 Lēmums 2007/792/EK, OV L 320/31, 6.12.2007.

(3) darbības beigšanas klauzulā noteiktajā termiņā sagatavojot lēmumu pieņemšanai jaunās programmas, kas ĀKK un ES Ministru padomes 2007. gada maija lēmumā ir noteiktas kā prioritātes.

Tādējādi bija iespējams piešķirt visus 9. EAF līdzekļus līdz 2007. gada beigām, izņemot ar Francijas AZT saistītos līdzekļus un EAF procentu likmes, kā tas atļauts saskaņā ar Lēmumu 2007/792/EK. Šī ir pirmā reize, kad EAF līdzekļi ir pilnībā piešķirti pirms nākamā EAF stāšanās spēkā.

DEV 2007. gadā pabeidza 10. EAF plānošanu 51 valsts stratēģijas dokumentam/valsts indikatīvai programmai par summu 8,7 miljardi euro, kas ir 65 % no plānotajiem valstu piešķīrumiem. Atlikušo piešķīrumu plānošanu ir paredzēts pabeigt 2008. gadā, un 10. EAF agrākā iespējamā stāšanās spēkā tagad būs 2008. gada jūnijs.

3. SVARĪGĀKIE NOTIKUMI

- 2007. gada finanšu mērķi – Komisija ir sasniegusi gandrīz visus finanšu mērķus, pārsniedzot tos attiecībā uz globālajām saistībām un līgumiem. Pirmo reizi EAF līdzekļi ir pilnībā piešķirti pirms nākamā EAF stāšanās spēkā.

- EAF maksājumi ir sasnieguši rekordaugstu līmeni (2,92 miljardi euro), bet tos ierobežoja nepietiekamā naudas plūsma. Straujāka EAF maksājumu plūsma pēdējos gados ir likusi dalībvalstīm paātrināt to ieguldījumus. Jau 2007. gadā dažas dalībvalstis nevēlējās palielināt savus ieguldījumus, kā tas tika prasīts, un pastāv risks, ka naudas plūsma var būt nepietiekama arī 2008. gadā.

- Iekšējās kontroles un procedūras – EAF vēl nav integrēts kopējā *RELEX* informācijas sistēmā (*CRIS*). Turklāt *ABAC-FED* ieviešana vēl tika atlikta līdz 2009. gada sākumam.

- Personāls – saskaņā ar *EuropeAid* slodzes izvērtējumu, *AIDCO/C* galvenajā birojā 2007. gadā varētu pieņemt darbā 11 papildu līgumdarbiniekus. Kaut arī tas mazinās mūsu problēmas saistībā ar personāla nodrošinājumu, salīdzinājumā ar citiem ģeogrāfiskajiem reģioniem *EuropeAid* ĀKK direktorāta darbinieku slodze vēl aizvien ir augsta . Delegācijas ĀKK valstīs turpina strādāt apstākļos, kur tām ir nopietnas problēmas ar personāla nodrošinājumu.

4. 7. – 9. EAF FINANSIĀLAIS STĀVOKLIS, 2007. GADA BEIGAS[5]

Turpmāk redzamā tabula atspoguļo 7.–9. EAF vispārējo finansiālo stāvokli 2007. gada beigās. 2006. gada beigās vēl nebija piešķirti 3,16 miljardi euro, savukārt 2007. gada beigās bija atlikuši 49 miljoni euro (šis rādītājs ir gandrīz 0,001 % no piešķirtajiem līdzekļiem).

1. tabula: 7. – 9. EAF Finansiālais stāvoklis, 2007. gada beigas (miljonos euro)

[5] Ceturtajā un piektajā iedaļā skaitļi par saistībām un maksājumiem atspoguļo korekciju, ko Komisija 2004. gadā piemēroja skaitļiem par *Stabex* maksājumiem, kas veikti laikā no 2002. un 2004. gadam.

Līdzekļi, kas piešķirti ĀKK valstīm un AZT valstīm (EAF)[6]			Piešķirtie līdzekļi	Izlietotie līdzekļi	Nesamaksātie līdzekļi/nenokārtotās saistības		
7.-8.	9.	Kopā, 7.-9.			Nepiešķirtie līdzekļi	Neizlietotie piešķīrumi (*RAL*)	Kopā atlikušie neizlietotie līdzekļi
A	b	c (a+b)	D	E	f (c-d)	G (d-e)	h (f+g)
21422,27	15 906,38	37 328,65	37 279,37	26 699,96	49,28	10 579,40	10 628,69

Nepiešķirtie līdzekļi 49,28 miljonu euro apmērā ir resursi, kas ir pieejami darbības beigšanas klauzulā paredzēto izņēmumu finansēšanai.

5. ĀKK PROGRAMMU SAVLAICĪGA UN EFEKTĪVA IZPILDE: MĒRĶI UN REZULTĀTI 2007. GADĀ

EuropaAid mērķi, kas ir saistīti ar EAF, ir noteikti:

- *EuropeAid* gada vadības plāna ĀKK iedaļā un
- attiecīgajos *EuropeAid* vadības apstiprinātajos galvenajos darbības rādītājos.

Nākamajā nodaļā ir paskaidrots, kā šie mērķi ir sasniegti vai pārsniegti.

5.1. Programmu kvalitātes, ietekmes un ilgtspējības palielināšana

– *Visu programmu pārskatīšana identificēšanas un izstrādes posmā*

EuropeAid Kvalitātes atbalsta grupa (KAG) novērtē darbības pirms to īstenošanas (*ex-ante*). 2007. gadā KAG pārbaudīto EAF finansēšanas priekšlikumu skaits pieauga, sasniedzot 91 % no plānotajiem piešķirtajiem līdzekļiem minētajā gadā.

2. tabula: KAG pārskats par EAF finansēšanas priekšlikumiem, 2007. gads					
Projekta cikla posms	Rādītājs		2006 . g.	2007 . g.	% izmaiņas gadā
Identificēšana	izskatītie identificēšanas dokumenti	skaits	*156*	*169*	*8 %*
		vērtība (milj. euro)	*2276*	*1636*	*- 28 %*
Izstrāde	izskatītie finansēšanas priekšlikumi	skaits	*181*	*272*	*50 %*
		vērtība (milj. euro)	*3094*	*3173*	*3 %*

Projektu priekšlikumus izskata identificēšanas un izstrādes posmā. Parasti rūpīga analīze identificēšanas posmā samazina vajadzību veikt grozījumus nākamajos līmeņos. *Ex-ante* izstrādes posma pārskatu skaits 2007. gadā ievērojami pieauga, atspoguļojot to, ka bija nepieciešams liels skaits finansēšanas lēmumu, lai pabeigtu 9. EAF atlikušo līdzekļu piešķiršanu. Loģiskas sekas ir identificēšanas posma pārskatu skaita samazināšanās: vairākos gadījumos sākotnējā identificēšanas posma pārskati tika sagatavoti jau iepriekšējos gados.

[6] Šā pārskata skaitļos ir iekļauts Eiropas Investīciju bankas (EIB) riska kapitāls un ar to saistītās 7. un 8. EAF procentu likmju subsīdijas, jo Komisija sniedz pārskatu par šiem līdzekļiem; toties nav iekļauts EIB ieguldījumu mehānisms, ko finansē no 9. EAF, jo EIB sniedz pārskatu par šo mehānismu.

Katram KAG izskatītajam priekšlikumam vairākus kritērijus sarindo, ņemot vērā pozitīvos un negatīvos punktus (A/B un C/D), jo šīs procedūras mērķis ir skaidri identificēt priekšlikuma vājās vietas, kurām būs vajadzīgi turpmāki uzlabojumi.

Turpmāk tabulā ir redzams, ka KAG veiktā pārskatīšana ir palīdzējusi uzlabot projekta priekšlikumu kvalitāti starp identificēšanas un izstrādes posmu.

3. tabula: KAG ietekme uz EAF projektu priekšlikumu kvalitāti, 2006.-2007. gads - piešķirtie pozitīvie un negatīvie punkti katrā pārskatīšanas posmā (%)				
Punktu veids	2006. g.		2007. g.	
	Identificēšana	Izstrāde	Identificēšana	Izstrāde
Pozitīvie punkti (A/B)	90	95	92	94
Negatīvie punkti (C/D)	10	5	8	6

Negatīvi KAG punkti nozīmē, ka projektu priekšlikumus vai nu apstiprina ar nosacījumu, ka tiks veikti grozījumi, vai noraida, lai tos varētu uzlabot pirms atkārtotas iesniegšanas KAG. Pēc izstrādes posma Komisijas dienesti turpina uzlabot priekšlikumus, izpildot KAG ieteikumus, pirms sākas īstenošanas posms.

– *Budžeta atbalsta un nozaru atbalsta turpināšana, ja vajadzīgs*

Komisija 2007. gadā apstiprināja vispārējo budžeta atbalstu 38 valstīs par summu 415 miljoni euro un nozaru budžeta atbalstu 16 valstīs par summu 259 miljonu euro. Šīs summas veido attiecīgi 11,4 % un 7 % no kopējām saistībām un ir ļoti tuvas gada sākumā noteiktajiem mērķiem (attiecīgi 10 % un 7 %).

4. tabula: Jauns vispārējā budžeta atbalsts un nozaru budžeta atbalsts, 2007. gads[7] (milj. euro)						
Programmas veids	Saistības			Maksājumi		
	2006. g.	2007. g.	izmaiņas, %	2006. g.	2007. g.	izmaiņas, %
Vispārējā budžeta atbalsts	198	415	+109 %	431	455	+5,6 %
Nozaru budžeta atbalsts	414	259	-37 %	207	129	-38 %
Kopā	**612**	**674**	**+10 %**	**638**	**584**	-8,5 %

Budžeta atbalsta jomā Komisija 2007. gadā:

– publicēja Vispārējā budžeta atbalsta pamatnostādnes (2007. gada janvārī);

– publicēja pārskatītās pamatnostādnes nozaru programmu atbalstam (2007. gada jūlijā);

– turpināja valsts izdevumu sistēmu novērtējumu. *PEFA* procedūra 2007. gadā tika veikta vēl 15 ĀKK valstīs, kopā – līdz šim 54 valstīs;

– uzsāka divus pētījumus; viens no tiem bija par maināmas maksājumu daļas dokumentēšanu budžeta atbalsta darbībās, ar otru pētījumu tiek vērtēta saskanība starp valsts finanšu pārvaldību un atbalstu valsts finanšu pārvaldības reformām;

– testēja uz rezultātiem vērstas uzraudzības (*ROM*) izmantošanu nozaru programmās, tostarp tādās, kas ietver budžeta atbalstu;

[7] Šajā grafikā izmantotie dati ir provizoriski.

– uzsāka konsekventas metodikas izstrādi budžeta atbalsta darbību novērtēšanai, pamatojoties uz 2006. gadā pabeigto kopējo budžeta atbalsta novērtējumu.

– *Uzraudzība*

2007. gadā tika veikta uzraudzība 544 valstu un reģionālajiem projektiem (ar valstīm īpaši paredzētām daļām), ko īsteno 77 ĀKK valstīs un AZT. Rezultātā tika sagatavoti 600 uzraudzības ziņojumi. Uzraudzīto pasākumu kopējais budžets bija 5 959 miljoni euro, no kuriem 5 551 miljonu euro finansēja no EAF un 408 miljonus euro finansēja no EK ĀKK valstīm paredzētā budžeta.

ROM rezultāti parādīja, ka EK sadarbība ar ĀKK valstīm 2007. gadā noritēja apmierinoši, jo pēc visiem *ROM* kritērijiem (nozīmīgums, lietderība, efektivitāte, ietekme un ilgtspējība) vispārējais vidējais punktu skaits bija 2,66 salīdzinājumā mērķa parametru 2,5 optimāli ritošiem projektiem.

Turklāt tika veikta *ex-post* uzraudzība 49 projektiem, kuru darbība ir pabeigta pirms 12 līdz 24 mēnešiem. Šā pasākuma rezultāti, kas būs noderīgi turpmāko programmu izstrādei, ir vidējais punktu skaits 2,58 un 2,6 punkti attiecībā uz projektu plānošanas efektivitāti, ietekmi un nozīmīgumu. Abi rādītāji pārsniedz mērķa parametru 2,5.

– *Novērtēšana*

Komisija 2007. gadā pabeidza 3 ģeogrāfiskos novērtējumus par EK atbalstu ĀKK valstīm (Mozambika, Dienvidāfrikas Attīstības kopiena un Klusā okeāna reģions) un vienu tematisko novērtējumu (lauksaimniecības un lauku attīstība) par ĀKK un citu reģionu valstīm. Šo novērtējumu galvenie ieteikumi ir aprakstīti turpmāk.

- Valsts stratēģija Mozambikai – ES ir jāveic stratēģiskas koordinēšanas funkcijas tieslietu nozarē; jāpalielina atbalsts demokrātiskās decentralizācijas plānotajam modelim; jāturpina centieni vispārējā budžeta atbalsta un nozaru budžeta atbalsta īpatsvara palielināšanai; jāsniedz atbalsts Mozambikas valdībai valsts resursu attīstības politikas sagatavošanā.

- Dienvidāfrikas Attīstības kopienas reģionālā stratēģija – centieni integrēt reģionālās indikatīvās programmas un valstu indikatīvās programmas; pāreja uz līdzekļu sadalīšanu, izmantojot saņēmējas valsts procedūras; nodrošināt līdzekļus, lai palīdzētu Dienvidāfrikas Attīstības kopiena izstrādāt savas procedūras; organizēt regulāras reģionālo delegāciju tikšanās, lai apspriestu reģionālos jautājumus; kā arī palielināt atbalstu Dienvidāfrikas Attīstības kopienas organizatoriskajām un koordinējošām funkcijām.

- ĀKK valstu Klusā okeāna reģiona reģionālā stratēģija – stiprināt politisko dialogu; pastiprināt centienus, lai palīdzētu risināt vides un dabas resursu pārvaldības jautājumus Klusā okeāna reģionā; uzlabot reģionālo un valstu līmeņu saiknes; panākt nolīgumu par iemaksu veikšanu labāku piesaisti rezultātiem un uzlabot to kontroli un uzraudzību.

- Tematiskais novērtējums EK sadarbībai lauksaimniecības un lauku attīstības jomā – pārskatīt lauksaimniecības nozares stratēģiju un prioritātes; orientēt stratēģiju uz lauku vides integrētas pārvaldības koncepciju lauku attīstības jomā; nodrošināt prioritāti uz nozarēm orientētām pieejām un pēc iespējas censties izmantot nozaru

budžeta atbalstu; pārbaudīt rezultātus kompensējošiem pasākumiem, kas noteikti, lai mazinātu KLP reformas ietekmi uz ĀKK valstīm; kā arī sagatavot vides stratēģiskos novērtējumus valstu stratēģijas dokumentu līmenī, kā tas paredzēts Direktīvā 2001/42.

2007. gadā tika pabeigti tikai 3 novērtējumi, kas ģeogrāfiski saistīti ar ĀKK reģionu, 2006. gadā tika sagatavoti 7 novērtējumi. *EuropeAid* vērtēšanas nodaļa sagatavo novērtējumus ne tikai par ĀKK reģionu, bet arī par citiem reģioniem (*RELEX*), kā arī tematiskos un nozaru vērtējumus, kas bieži skar abas grupas, tāpēc pabeigto novērtējumu skaits gadā var būt atšķirīgs.

Nozaru un tematiskā novērtējuma procedūra nepārprotami ilgst vairāk nekā vienu gadu, tāpēc ir normāli, ka pabeigto novērtējumu skaits katru gadu ir atšķirīgs atkarībā no novērtējuma uzsākšanas laika un procedūras sarežģītības.

5.2. Atbalsta ātrāka sniegšana

Tāpat kā 2006. gadā, EAF sasniedza gandrīz visus 2007. gadam noteiktos finanšu mērķus.

Situāciju var apkopot šādi:

5. tabula: EAF galvenie darbības rādītāji, 2003. –2007. gads (miljonos euro)							
	2003. g.	*2004. g.*	*2005. g.*	*2006. g.*	*2007. g.*		
					Mērķis	*Faktiski*	
Vispārējās saistības	3 769	2 648	3 511	3 408	3 450	3 636	105%
Individuālās saistības	3 062	3 038	3 057	3 654	3 500	3 816	109%
Maksājumi	2 345	2 464	2 544	2 826	3 005	2 920	93%

Saistības

Kā jau skaidrots iepriekš 2. iedaļā, EAF galvenais uzdevums 2007. gadā bija piešķirt visus pieejamos līdzekļus (9. EAF un pārvietojumus no iepriekšējiem EAF) līdz 2007. gada beigām. Šis vērienīgais mērķis tika sasniegts, un tā bija pirmā reize EAF vēsturē, kad visi pieejamie EAF līdzekļi ir pilnībā piešķirti pirms nākamā EAF stāšanās spēkā. 2007. gada saistības sasniedza **3 636 miljonus euro** (pārsniedzot noteikto mērķi **3 450 miljoni euro**), ieskaitot summas par iepriekš atceltajām saistībām, ko līdz 2007. gada beigām iedalīja citiem mērķiem.

Līgumi

Rezultāti līgumu jomā ievērojami pārsniedza 2007. gada mērķi (**3 500 miljoni euro**), sasniedzot **3 816 miljonus euro**, kas ir jauns EAF rekords, ko panāca, 2007. gadā pastāvīgi paātrinot īstenošanu.

EuropeAid rādītāji, kas noteikti kā EAF sasniedzamie līgumu noslēgšanas mērķi:

%, noslēgti līgumi	2007. gada mērķi	Situācija 31.12.2007.
2003. gada saistības	97 %	96 %
2004. gada saistības	95 %	97 %
2005. gada saistības	80 %	72 %

2006. gada saistības	59 %	65 %
2007. gada saistības	27 %	30 %

Lai paātrinātu līgumu noslēgšanu, 9. EAF Finanšu regula[8] paredz "D+3" noteikuma piemērošanu – atsevišķas juridiskās saistības jānoslēdz ne vēlāk kā 3 gadus pēc attiecīgo finanšu saistību pieņemšanas dienas Komisijā. Iepriekš redzamā tabula ilustrē šo situāciju, atspoguļojot atlikušās atsevišķās saistības par 2003. un 2004. gadu, kas galvenokārt ir kredīti finanšu revīzijām un novērtējumiem vai rezerves neparedzētiem gadījumiem.

Maksājumi

EAF maksājumi sasniedza **2 920 miljonus euro**, kas ir lielākā līdz šim izmaksātā summa (salīdzinājumam – 2 826 miljoni euro 2006. gadā un 2 544 miljoni euro 2005. gadā).

Saistībā ar oktobra Paziņojumu Padomei sākotnējais 2007. gada mērķis maksājumiem (**3 136 miljoni euro**) tika pārskatīts un samazināts līdz **3 005 miljoniem euro**, cita starpā tāpēc, lai ņemtu vērā apstākli, ka plānotie maksājumi, piemēram, 100 miljoni euro *HIPC* un 40 miljoni euro ES un Āfrikas Infrastruktūras ieguldījumu fondam, tika atlikti uz 2008. gadu, jo izmaksu nosacījumi tika izpildīti ar kavējumiem un bija paredzams, ka gada beigās būs naudas līdzekļu trūkums. Rezultātā faktiskie maksājumi sasniedza 2 920 miljonus euro, un tie būtu bijuši gandrīz par 200 miljoniem lielāki, ja naudas plūsma būtu pietiekama.

Kopš 1990. gada ir pakāpeniski pieaugušas gan vispārējās saistības, gan maksājumi, atspoguļojot to straujāku īstenošanu:

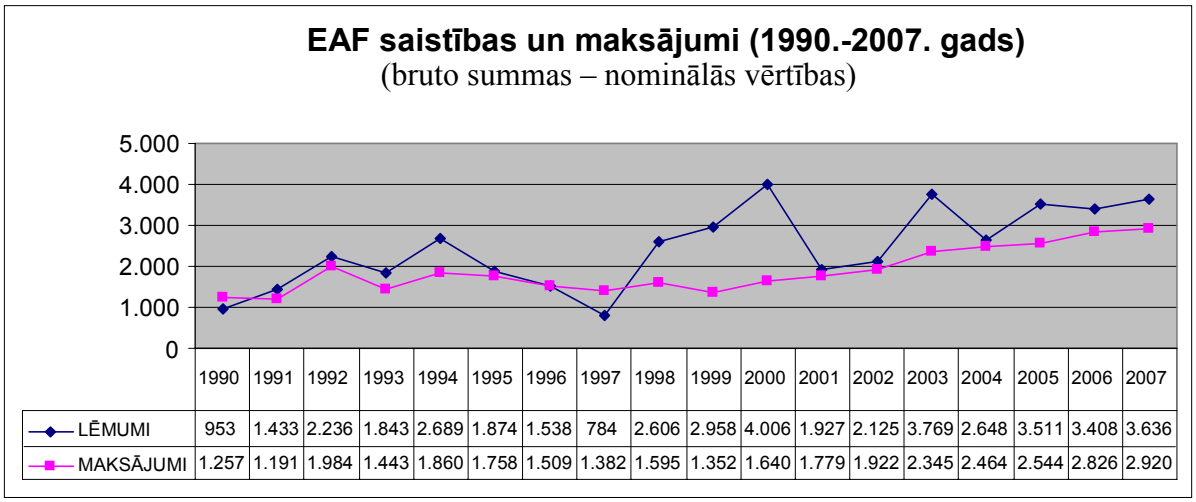

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
LĒMUMI	953	1.433	2.236	1.843	2.689	1.874	1.538	784	2.606	2.958	4.006	1.927	2.125	3.769	2.648	3.511	3.408	3.636
MAKSĀJUMI	1.257	1.191	1.984	1.443	1.860	1.758	1.509	1.382	1.595	1.352	1.640	1.779	1.922	2.345	2.464	2.544	2.826	2.920

– *Neizlietoto piešķīrumu stabilitātes saglabāšana, koncentrējoties uz līgumiem un vecām un pasīvām saistībām*

[8] OV L 83, 1.4.2003., 1. lpp.

5.2.1. *Vispārējo neizlietoto piešķīrumu stabilitātes saglabāšana*

Neizlietotie piešķīrumi (jeb „*RAL*”, *reste à liquider*) ir jāpārskaita saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu. Komisija rūpīgi uzrauga vispārējos neizlietotos piešķīrumus.

Vispārējie neizlietotie piešķīrumi 2007. gadā pieauga no 10 281 miljona euro līdz 10 579 miljoniem euro (par 2,9 %). Vispārējo neizlietoto piešķīrumu pieaugumu salīdzinājumā ar 01.01.2007. var izskaidrot šādi:

Kopā vispārējie neizlietotie piešķīrumi 01.01.2007.,	10 281
pieskaitot jaunas vispārējās saistības 2007. gadā,	3 636
atņemot atceltās saistības,	464
atņemot maksājumus 2007. gadā,	2 920
pieskaitot iekasēšanas rīkojumus,	45
kopā vispārējie neizlietotie piešķīrumi 31.12.2007.	10 579

Kā parāda iepriekš redzamā tabula, nozīmīgu ietekmi uz vispārējo neizlietoto piešķīrumu pieaugumu ir atstājis vispārējo saistību augstais līmenis 2007. gadā (pēc darbības beigšanas klauzulas termiņa beigām 2007. gada beigās).

– *Koncentrēšanās uz „veco” un „pasīvo” saistību īstenošanu*

Iepriekšējo gadu centieni paātrināt īstenošanu turpina dot labus rezultātus.

Piemēram, projektu vidējais īstenošanas laiks, ko mēra kā neizlietoto piešķīrumu attiecību pret gada maksājumiem, laikā no 2001. gada līdz 2007. gadam samazinājās par 25 %.

6. tabula: Vidējais gadu skaits, kas vajadzīgs projektu ieviešanai (neizlietoto piešķīrumu attiecība pret gada maksājumiem)						
2001. g.	2002. g.	2003. g.	2004. g.	2005. g.	2006. g.	2007. g.
4,96	4,5	4,2	4,0	4,1	3,6	3,6

Lai stabilizētu vispārējos neizlietotos piešķīrumus, Komisija rūpīgi uzrauga vecos un pasīvos neizlietotos piešķīrumus, kā norādīts turpmāk.

7. tabula: veco un pasīvo piešķīrumu attīstība, 2006.-2007. gads					
Rādītājs		Atlikums (milj. euro)			Piebilde
Nosaukums	Definīcija	31.12.2006.	31.12.2007.		
			mērķis	faktiski	
Vecie neizlietotie piešķīrumi	Pirms vairāk kā 5 gadiem saistībās iekļautie līdzekļi, kas joprojām nav izlietoti	822	860	903	Iepriekšējais neizlietoto piešķīrumu mērķis praktiski ir sasniegts.
Pasīvie neizlietoti	Saistībās iekļautie līdzekļi, par kuriem nav parakstīti līgumi un	276	250	100	Pasīvie neizlietotie piešķīrumi 2007. gadā ir

e piešķīrumi	kas nav izlietoti vairāk kā 2 gadus				samazinājušies par vairāk nekā 60 %.

Veco un nesamaksāto neizlietoto piešķīrumu summa 2006. gada beigās bija 1 098 miljoni euro un 1 003 miljoni euro – 2007. gada beigās, kas ir samazinājums par aptuveni 10 %.

Īpašas pūles tika pieliktas, lai atceltu visas nenokārtotās saistības, kas vairs nebija vajadzīgas, lai savlaicīgi tās pārdalītu līdz 2007. gada beigām. Šim nolūkam Komisija noteica saistību atcelšanas mērķi, kas jāsasniedz līdz 2007. gada marta beigām. Šis vērienīgais mērķis tika pārsniegts.

Turpmāk redzamajā tabulā ir atspoguļoti 2006. un 2007. gada sasniegumi.

8. tabula: Atceltās EAF saistības, 1.1.2006. līdz 1.3.2007.				
Rādītājs	Definīcija	Summa (milj. euro)		
			2007. g.	
		2006. g.	mērķis (līdz 31.03.2007.)	faktiski (līdz 31.03.2007.)
Atceltās saistības	*Iepriekš piešķirtie līdzekļi, kas nav izlietoti un tagad ir atbrīvoti jaunu programmu vajadzībām*	*689*	*391*	*464*

Darba dokumenta 1. un 4. pielikumā ir sniegts sīks apraksts par neizlietoto līdzekļu attīstību kopš 2003. gada, atcelto saistību un iekasēšanas rīkojumu kopsummas, kā arī attiecīgi bruto un neto saistības un maksājumi.

5.2.2. *Saistību vienmērīgs sadalījums visa gada garumā (izvairīšanās no „atlikumiem" gada beigās)*

Neskatoties uz lielāku skaitu lēmumu, kas pieņemti, lai pabeigtu 9. EAF līdzekļu piešķiršanu, līdz septembra beigām pieņemto EAF vispārējo saistību līmenis salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija 58 %.

5.2.3. *Stabex*[9]

Komisija 2007. gadā turpināja īstenot *Stabex* rīcības plānu, kas paredz jaunu savstarpējo pienākumu sistēmu (SPS) apstiprināšanu, lai mobilizētu neiedalītos līdzekļus jaunajām programmām, kas pielāgotas pašreizējām vajadzībām, ar mērķi parakstīt visas SPS līdz 2008. gada beigām. Turpmāk redzamā tabula raksturo Komisijas pārvaldīto STABEX līdzekļu provizorisko situāciju 2007. gada 31. decembrī.

9. tabula: STABEX – situācija 2006.–2007. gadā (EUR)

[9] Stabex bija ar Lomes Konvenciju (186.-212. pantu) izveidots finanšu instruments, kas paredzēts, lai kompensētu ĀKK valstu eksporta ieņēmumu nestabilitāti. Kotonū nolīgums aizstāja *Stabex* ar jaunu instrumentu – *Flex*.

	2006. g.	2007. g.
No jauna pieejamo līdzekļu kopsumma (pārvietojumu nolīgumi + procenti)	2 703 475 370	2 741 845 131
Parakstītās SAS	2 546 769 644	2 656 264 965
Līdzekļi, par kuriem SPS vēl jāparaksta (līdz 31.12.2008.)	156 708 847	85 580 166
Mobilizētie līdzekļi	2 065 612 214	2 154 826 786
Vērtspapīru konti (jāizmaksā līdz 31.12.2010.)	191 602 109	99 609 288

Saskaņā ar 212. pantu IV Lomes nolīgumā to ĀKK valstu kredītrīkotājiem, kas saņem *Stabex* līdzekļus, jāiesniedz gada pārskats par *Stabex* līdzekļu finanšu pārvaldību. Laikā, kad tika pabeigts šis pārskats, daži no 2007. gada pārskatiem vēl nebija iesniegti. Tiklīdz būs saņemta un izanalizēta visa informācija, tiks sagatavots sīkāks ziņojums par *Stabex* īstenošanu 2007. gadā.

5.3. Darbību koordinēšana un saskaņošana ar citiem līdzekļu devējiem

– *EAF koncentrēšanās uz nozarēm*

EAF sadalījums pa nozarēm 2007. gada izdevumos bija šāds.

10. tabula: EAF saistības un maksājumi pa ESAO un AVK nozarēm, 2007. gads (miljonos euro) (*)

Joma	**Saistības**		**Maksājumi**	
	Miljonos euro	**% no kopējā**	**Miljonos euro**	**% no kopējā**
Izglītība, veselības aprūpe, ūdensapgāde, pamata sanitārija	1 247	36 %	852	31 %
Transports, komunikācijas, enerģētika	751	22 %	799	28 %
Lauksaimniecība, zivsaimniecība, tirdzniecība, rūpniecība, tūrisms	373	11 %	274	10 %
Vide, citai transversāli jautājumi	324	9 %	156	5 %
Precēm paredzētais atbalsts un atbalsts vispārējām programmām (**)	461	13 %	557	19 %
Parāda atvieglojums	23	1 %	-	0 %
Citas, tostarp atbalsts reorganizācijai	261	7 %	134	5 %
Administratīvās izmaksas	50	1 %	61	2 %
Kopā	**3 489**	**100 %**	**2 833**	**100 %**

* Provizoriski skaitļi
Divpusējas un daudzpusējas DAC un OA plūsmas
Miera mehānisms nav iekļauts: saistības – 147 miljoni euro, maksājumi – 86 miljoni euro.

** Precēm paredzētais atbalsts un atbalsts vispārējām programmām

	Saistības (miljonos euro)	% no kopējā	(miljonos euro)	% no kopējā
To skaitā vispārējais budžeta atbalsts	415	12 %	455	16 %
To skaitā pārtikas atbalsts /pārtikas drošības programmas un *STABEX*	46	1 %	136	4 %
Kopā	461	13 %	557[10]	19 %

– *Finansēšana ar starptautisko organizāciju starpniecību*

[10] Šī summa ietver *Stabex*, kā arī pārtikas atbalsta skaitļus, bet tajā, atšķirībā no skaitļa 455, kas norādīts 4. tabulā, nav ietverta zaudējumu kompensācija, parāda atvieglojums un ārkārtas palīdzība.

Līgumus ar ANO aģentūrām un Pasaules bankas grupu noslēdza par summu 432 miljonu euro apmērā, kas ir 11,3 % no visiem līgumiem minētajā gadā. Šī procentuālā daļa norāda uz stabilu tendenci laikposmā no 2005. līdz 2007. gadam.

Komisija 2007. gadā noslēdza līgumus:

- ar Pasaules banku par 226 miljoniem euro, no kuriem 150 miljonus euro izmantoja pamatpakalpojumu aizsardzībai Etiopijā, kas ietver vietējo pašvaldību nodrošinātos pamatpakalpojumus pamatizglītības un vidējās izglītības, veselības aprūpes, lauksaimniecības un dabas resursu, kā arī ūdens apgādes jomā, vienlaikus veicinot un padziļinot pārredzamību un uzskaitāmību šo pakalpojumu nodrošināšanā;
- ar ANO aģentūrām par 205 miljoniem euro, precīzāk – par 71,5 miljoniem euro ar *UNICEF*, par 47,6 miljoniem euro ar *UNDP* un par 11,7 miljoniem euro ar *FAO*.

2007. gada sākumā ar ANO aģentūrām tika panākta vienošanās par kopējām pārskatu pamatnostādnēm un to piemērošanu spēkā esošajiem līgumiem.

Darba dokumenta 5. pielikumā ir norādīti precīzi skaitļi par 2007. gada līgumiem, maksājumiem un summām, kuras vēl ir jāizmaksā dažādām ANO aģentūrām un Pasaules bankai.

5.4. Efektīvas kontroles vides un uzskaitāmības nodrošināšana

– *Darījumu cieša uzraudzība, izmantojot paraugus*

EuropaAid kontroles pasākumu pamatā ir budžetam un EAF piemērojamās finanšu regulas. Uzdevums ir izveidot līdzsvarotu kontroles sistēmu, kas ļautu sasniegt mērķus attiecībā uz likumību, pareizību un finanšu piesardzīgu pārvaldību. Galvenais mehānisms, ar kuru nodrošina likumību un pareizību, ir katra atsevišķa darījuma kontrole, ko veic pirms tā apstiprināšanas. *Ex ante* kontroles ir svarīgas, jo tās novērš kļūdas, palīdz izvairīties no *ex post* koriģējošiem pasākumiem, turklāt tās skar gan finansiālos, gan operatīvos darījumu aspektus.

Primāros kontroles mehānismus papildina *ex post* kontroles, kā arī papildu revīzijas.

Ex post kontroles sistēmas struktūru mainīja 2005. gadā un metodiski pilnveidoja 2006. gadā; 2007. gadā nekādas izmaiņas netika veiktas, un to var drīzāk uzskatīt par iepriekšējo izmaiņu konsolidācijas gadu.

Mērķis ir veikt *ex post* kontroles 1 % no *EuropaAid* darījumiem (maksājumi, iekasēšana un iepriekšējā finansējuma norēķini, kopā EAF un budžetam), tomēr ir jāpārbauda minimālie sliekšņi absolūtajam darījumu skaitam. Katru darījumu izskata, lai atklātu sistēmiskas problēmas un atklātu un koriģētu jebkuras finansiāla rakstura novirzes, kas varētu izraisīt to, ka maksājumu, iekasēšanas vai norēķinu summas ir pārāk lielas vai pārāk mazas.

Kontroles nolūkiem izvēlējās 142 darījumus no 18 718 darījumiem (0,75 % no kopskaita) par summu EUR 961 027 623, un visiem izvēlētajiem darījumiem kontroles jāpabeidz līdz 2008. gada aprīļa beigām; jānorāda, ka kopējais kļūdu skaits ir relatīvi zems un tām nav būtiskas finansiālas ietekmes.

11. tabula: Darījumu pēckontrole (EAF un budžets), 2007. gads, stāvoklis 2008. gada februārī

	Darījumu skaits	% no kopējā darījumu skaita
Darījumi kopā	18718	100 %
Darījumi, kuriem plānoti kontroles pasākumi	142	0,75 %
- kontrole pabeigta (darījumi no 2007. gada janvāra līdz oktobrim)	119	0,63 %
- kontrole jāpabeidz līdz 2008. gada aprīļa beigām (darījumi no 2007. gada jūlija līdz decembrim)	23	0,12 %

Turklāt Komisija:

- veica *ex post* kontroles 26 darījumiem, kur kredītrīkotājs īstenoja darījumu, neņemot vērā finanšu kontroliera iebildumus, 11 kontroles bija saistītas ar maksājumiem, citas – ar dažādiem līgumu vai iepirkumu jautājumiem. Apiešanas procedūra [*by-pass procedure*] 2007. gadā ir izmantota mazāk nekā 2006. gadā (39 darījumos);

- pārskatīja darījumus un iekšējās kontroles *in situ* trīs ĀKK delegācijās, ko noteica ar riska analīzi. Šo delegāciju darba uzdevumus šogad pārskatīs, lai panāktu labāku saskaņotību ar galveno biroju. Parasti tiek ieplānoti 4 pārbaudes komandējumi. 2007. gadā tika īstenotas trīs no četriem plānotajiem komandējumiem Angolā, Kongo Demokrātiskajā Republikā un Gvineja-Bisavā.

– *Gada revīziju plāni*

Par gada revīziju plānu, kas noteikts saskaņā ar riska novērtējumu, īstenošanu ir atbildīgi attiecīgie dienesti galvenajā birojā un delegācijās. Tā mērķis ir izveidot otru drošības līmeni papildus tam, ko nodrošina obligātās revīzijas. Tādējādi revīzijas ir pilnībā integrētas visā projekta pārvaldības ciklā.

Lai nostiprinātu revīzijas pasākumu centrālo uzraudzību, *EuropaAid* veic gada laikā pabeigto revīzijas ziņojumu analīzi attiecībā uz gada revīziju plānā iekļautajām revīzijām. Galvenie konstatējumi par 2007. gadu radīja pārliecību, ka kopumā līdzekļi ir izlietoti atbilstoši nolīgumu noteikumiem un iekšējās kontroles ir nodrošinājušas kļūdu, pārkāpumu un krāpšanas gadījumu novēršanu un atklāšanu.

Revīzijas ziņojumi ir ļoti daudzveidīgi, tāpēc tos ir grūti salīdzināt. Standartizētie darba uzdevumi, ko *EuropeAid* publicēja 2007. gada septembrī, novērsīs šīs atšķirības un paaugstinās ziņojumu kvalitāti (jo darba uzdevumi sīki apraksta īpašos mērķus un veicamos uzdevumus), kā arī atvieglos to salīdzināšanu (tie būs vienveidīgi).

– *Atbilstība četriem pīlāriem*

Attiecībā uz Pasaules banku un divpadsmit ANO organizācijām (*UNDP*, *WHO*, *FAO*, *UNHCR*, *UNFPA*, *WFP*, *UNMAS*, *UNCTAD*, *UNRWA*, *UNICEF*, *IFAD* un *UNOPS*), kā arī citām starptautiskajām organizācijām, tostarp ĀKK reģionālajām organizācijām, tika veikta analīze par starptautisko organizāciju procedūru atbilstību starptautiski pieņemtajiem standartiem. Par ANO organizācijām veiktā analīze skar vairāk nekā 97 % no *EuropeAid* ieguldījumiem tajās organizācijās, kas ir parakstījušas *FAFA*.

Šīs analīzes rezultāti bija apmierinoši, parādot, ka organizācijas kopumā atbilst Finanšu regulas 53. panta d) apakšpunktā noteiktajiem četriem vispārējā budžeta

kritērijiem (uzskaite, revīzija, iekšējā kontrole, iepirkums). Gadījumos, kad analīze atklāja, ka dažas ĀKK reģionālās organizācijas nav pilnībā ievērojušas noteiktos standartus, nolīgumus ar šīm organizācijām pirms parakstīšanas attiecīgi grozīja.

5.5. Aktīvas personālpolitikas īstenošana un iekšējo procesu uzlabošana

– *Aktīvas personālpolitikas īstenošana*

Saskaņā ar *AIDCO* slodzes izvērtējumu galvenajā birojā 2007. gadā varētu pieņemt darbā 11 papildu līgumdarbiniekus. Kaut arī tas mazināja problēmas ar personāla nodrošinājumu, darbinieku slodze C direktorātā vēl aizvien ir augsta. Delegācijas ĀKK valstīs turpina strādāt apstākļos, kur tām ir nopietnas problēmas ar personāla nodrošinājumu.

12. tabula: *EUROPEAID* vakanču līmenis: ĀKK direktorāta galvenais birojs un ĀKK delegācijas, 2006.-2007. gads

Atrašanās vieta	Nodarbinātības veids	Vakanču līmenis gada beigās	
		2006. g.	2007. g.
ĀKK delegācijas	ierēdņi	7 %	4 %
	citi darbinieki	9 %	10 %
galvenais birojs (ĀKK direktorāts)	ierēdņi	0 %	2,6 %
	citi darbinieki	1 %	4,4 %

Augstāks vakanču skaita līmenis gada beigās ir svārstīgs un galvenokārt saistīts ar notiekošajām darbā pieņemšanas procedūrām.

– *Informācijas sistēmu turpmāka izstrāde un uzskaites sistēmu uzlabošana*

Lai atrisinātu vēl aizvien pastāvošās grūtības saistībā ar EAF integrāciju *CRIS* un *ABAC*, ir izstrādāts īpašs darbības plāns, lai panāktu darbības uzsākšanu līdz 2009. finanšu gadam. Izstrāde ir paātrināta visiem moduļiem, ir plānoti apmācību kursi, un ir paredzams, ka visa sistēma varēs uzsākt darbu drīz pēc 2008. gada pārskatu pabeigšanas.